ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

വിശ്വജിത്ഖണ്ഡഃ - ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ

കൗരവോപാഖ്യാനമ് -

ശ്രീനാരദ ഉവാച -
അഥ കാർഷ്ണിർമഹാബാഹുർധ്വജിനീഭിഃ സമന്വിതഃ ..
നാദയന്ദുംദുഭീന്ദീർഘാന്ദീർഘവേഗഃ കുരൂൻ യയൗ ..1..
വിംശതിര്യോജനാനാം ച മര്യാദീകൃതതദ്ബലേ ..
തസ്ഥൗ തച്ഛിബിരാണാം ച വിസ്താരോ ദശയോജനമ്
..2..
പംചയോജനമാശ്രിത്യ തദ്ബലേ രാജപദ്ധതിഃ ..
ധനാഢ്യാനാം ച വൈശ്യാനാമാപണാനി സഹസ്രശഃ
..3..
തഥാ രത്നപരീക്ഷാണാം വസ്ത്രവ്യാപാരകാരിണാമ് ..
കാചകരാ വായകാശ്ച രംഗകാരാഃ കുലാലകാഃ ..4..
കുംദകാരാസ്തൂലകാരാഃ പടകാരാസ്തഥൈവ ച ..
ടംകകാരാശ്ചിത്രകാരാഃ പത്രകാരാശ്ച നാപിതാഃ ..5..
പട്ടകാരാ രേതികാരാഃ പർണകാരാശ്ച ശില്പിനഃ ..
ലാക്ഷാകാരാ മാലിനശ്ച രജകാസ്തൈലിനസ്തഥാ
..6..
താംബൂലശോധിനസ്തത്ര ചിത്രപാഷാണകർമകാഃ ..
അന്നഭർജകരാസ്തത്ര കാചഭേദിന ഏവ ഹി ..7..

മുക്താദീനാം ച രത്നാനാം സൂക്ഷ്മാണാം രത്നവേധിനഃ
..
ഏതേ കാരുജനാഃ സർവേ ദൃശ്യംതേ രാജപദ്ധതൗ ..8..
ക്വചിദ്ഭാനുമതീർലീലാ ഐംദ്രജാലവിധായകാഃ ..
ക്വചിന്നടാശ്ച നൃത്യംതേ യുദ്ധം ഭല്ലൂകയോഃ ക്വചിത് ..9..
ക്വചിത്തു വാനരീ ലീലാ ഡമരൂവാദ്യസംയുതാഃ ..
ഗായംതി കുത്രചിദ്രാജൻസൂതമാഗധവന്ദിനഃ ..10..
വാരാംഗനാശ്ച നൃത്യംതി ഭൂഷൈർദ്വാദശഭിര്യുതാഃ ..
ദിവ്യൈഃ ഷോഡശശൃങ്ഗാരൈർഹരംത്യപ്സരസാം
മനഃ ..11..
ബന്ധൂനാമപി സേനാനാം മഹാംതകാ ഗജാഹ്വയേ ..
ചാലനം സംഭ്രമോപേതം വിഹ്വലൈശ്ച ജനൈരഭൂത്
..12..
വിദുദ്രുവുർജനാഃ സർവേ ഗൃഹേഷ്വാപാതിതാർഗലാഃ ..
കോലാഹലോ മഹാനാസീദ്ഗേഹേ ഗേഹേ ജനേ ജനേ
..13..
വീര്യ്യശൗര്യ്യബലോപേതാഃ കൗരവാശ്ചക്രവർതിനഃ ..
ആസമുദ്രാഃ ക്ഷിതീശേംദ്രാ
ജാതാസ്ത്യേപ്രതിശംകിതാഃ ..14..
പ്രദ്യുമ്നപ്രേഷിതഃ സാക്ഷാദുദ്ധവോ ബുദ്ധിസത്തമഃ ..
കൗരവേംദ്രപുരം പ്രാപ്തോ ധൃതരാഷ്ട്രം ദദർശ ഹ
..15..
മദച്യുതാമാസ്യ നൃപസ്യ ദംതിനാം
കസ്തൂരികാകുംകുമഗംധശാലിനാമ് ..
സിംദൂരശുംഡാസ്പദകർണതാഡിതൈഃ
ഷഡങ്ഘ്രിഭിർമണ്ഡിതമംദിരാജിരമ് ..16..
യം ഭീഷ്മകർണഗുരുശല്യകൃപൈശ്ച ഭൂരി-
ബാഹ്ലീകധൗമ്യശകുനൈഃ സഹ സംജയേന ..
ദുഃശാസനേന വിദുരേണ ച ലക്ഷ്മണേന

ദുര്യോധനേന ച കൃപീസുതസോമദത്തൈഃ ..17..
ശ്രീയജ്ഞകേതുസഹിതൈഃ സഹിതം നൃപേന്ദ്രം
ലീലാതപത്രസിതചാമരഹേമപീഠൈഃ ..
സംസേവിതം പരിസമേത്യ ഗജാഹ്വയേശം
നത്വോദ്ധവഃ പ്രണത ആഹ കൃതാംജലിസ്തമ് ..18..
ഉദ്ധവ ഉവാച -
പ്രദ്യുമ്നേന പ്രകഥിതം ശൃണു രാജേംദ്രസത്തമ ..
ഉഗ്രസേനഃ ക്ഷിതീശേംദ്രോ യാദവേംദ്രോ മഹാബലഃ
..19..
വിജിത്യ നൃപതീൻസർവാൻ രാജസൂയം കരിഷ്യതി ..
പ്രേഷിതസ്തേന സേനാഭിഃ പ്രദ്യുമ്നോ
രുക്മിണീസുതഃ ..20..
ജേതും മഹോദ്ഭടാൻ
വീരാഞ്ജംബുദ്വീപസ്ഥിതാന്നൃപാൻ ..
ചൈദ്യശാല്വജരാസംധദംതവക്ത്രാദിഭൂപതീൻ ..21..
വിജിത്യ ചാഗതഃ കാർഷ്ണിസ്തസ്മൈ യച്ഛ ബലിം
ബഹു ..
ഉപായനം ച ദാതവ്യം ബംധൂനാമൈക്യകാമ്യയാ ..22..
മാഭൂത്കുരൂണാം വൃഷ്ണീനാം
കലിർനോചേദ്ഭവിഷ്യതി ..
തേനോദിതം മേ കഥിതം തത്ക്ഷമസ്വ നൃപേശ്വര ..
ദൂതസ്യ ഹീനദോഷസ്യ ത്വയോക്തം യദ്വദാമി തത് ..23..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
തച്ഛ്രുത്വാ കൗരവാഃ സർവേ രാജൻസംജാതമന്യവഃ ..
വീര്യ്യശൗര്യ്യമദോന്നദ്ധാ ഉചുഃ പ്രസ്ഫുരിതാധരാഃ
..24..
കൗരവാ ഊചുഃ
ദുരത്യയാ കാലഗതിരഹോ ചിത്രമിദം ജഗത് ..
സിംഹോപരി പ്രധാവംതി ശൃഗാലാ ദുർബലാ വനേ ..25..

അസ്മത്സകാശാത്സംബംധാ അസ്മദ്ദത്തനൃപാസനാഃ
..
ദാതൄണാം പ്രതികൂലാസ്തു ദാതൄണാം ഫണിനോ യഥാ
..26..
വൃഷ്ണയോ ഭീരവഃ സർവേ യുധി വിക്ലവചേതസഃ ..
തഥൈവ ശാസനം കർതും പ്രവൃത്താ ഹി ഗതഹ്രിയഃ
..27..
ഉഗ്രസേനോഽല്പവീര്യശ്ച ജംബൂദ്വീപസ്ഥിതാന്നൃപാൻ ..
വിജിത്യാഹോ ബലിം നീത്വാ രാജസൂയം കരിഷ്യതി ..28..
യത്ര ഭീഷ്മശ്ച കർണശ്ച ദ്രോണോ ദുര്യോധനാദയഃ ..
തത്ര ത്വം പ്രേഷിതോ മംത്രീ പ്രദ്യുമ്നേന കുബുദ്ധിനാ
..29..
തസ്മാദ്യാത പുരീമധ്യേ യൂയം വൈ ജീവനേച്ഛയാ ..
ന ചേദ്യാസ്യഥ വഃ സർവാന്നയാമോ യമസാദനമ് ..30..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ഇത്ഥം ശ്രീകൃഷ്ണവിമുഖൈഃ കൗരവൈഃ പരിഭാഷിതമ്
..
ശ്രുത്വോദ്ധവഃ ശമ്ബരാരിമേത്യ സർവമുവാച ഹ ..31..
കൗരവോക്തം വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രദ്യുമ്നോ ധന്വിനാം വരഃ
..
പ്രതിശാർങ്ഗം സംഗൃഹീത്വാ
രോഷാത്പ്രസ്ഫുരിതാധരഃ ..32..
പ്രദ്യുമ്ന ഉവാച -
കൗരവാൻഘാതയിഷ്യാമി ബംധൂനപി മദോദ്ധതാൻ ..
ബാണൈസ്തീക്ഷ്ണൈര്യഥാ യോഗീ
നിയമൈർദേഹജാ രുജഃ ..33..
യദൂനാം സൈന്യചക്രേഷു ബലിം യോ ന പ്രദാസ്യതി ..
കൗരവേഭ്യോഽപി സ പുമാൻ പിതുർമാതുർന ചൗരസഃ
..34..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -
തദൈവ യാദവാഃ സർവേ ഭോജവൃഷ്ണ്യംധകാദയഃ ..
ഗജാഹ്വയം യയുഃ സൈന്യൈ രാജൻസംജാതമന്യവഃ
..35..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ശ്രീവിശ്വജിത്ഖണ്ഡേ
ശ്രീനാരദബഹുലാശ്വസംവാദേ
കൗരവോപാഖ്യാനം നാമൈകോനവിംശോഽധ്യായഃ ..19..

GO TOP